

สิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ต Right to Be Forgotten on the Internet

เยาวพา กองเกตุ¹ พีรพล สิมมา² และ ปิยะวรรณณ เสนาเจริญ³
Yaowapa Kongket, Peerapol Simma and Piyawan Senacharoen

Article History

Received: 2022-03-04

Revised: 2022-04-18

Accepted: 2022-04-18

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้ศึกษาและวิเคราะห์หลักเกณฑ์แนวปฏิบัติในการคุ้มครองสิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ต ตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย และเพื่อศึกษาและได้เสนอกำหนดแนวทางในการคุ้มครองสิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมในประเทศไทยต่อไป ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสารในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ คำพิพากษาของศาล เอกสารจากฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งในและต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ต ที่ยังไม่ครอบคลุมชัดเจนและยังไม่มีการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิและข้อยกเว้นในการใช้สิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจส่งผลให้การใช้สิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ตไม่มีผลบังคับใช้ได้ครอบคลุมชัดเจนกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ข้อเสนอแนะจึงควรมีการแก้ไขโดยการออกประกาศหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิและข้อยกเว้นในการใช้สิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ตในลักษณะกฎหมายลำดับรอง เพื่อเป็นแนวทางในการคุ้มครองสิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมในประเทศไทยต่อไป

คำสำคัญ: การคุ้มครอง สิทธิในการถูกลืม การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

¹ ดร., สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

LL.D, Faculty Laws, Loei Rajabhat University Email: yaowapa.kon@lru.ac.th*Corresponding author

² ดร., สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

LL.D., Faculty Laws, Phetchaburi Rajabhat University

³ อาจารย์., สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Lecturer, Faculty Laws, Loei Rajabhat University

Abstract

The objective of this study were to study and to analyze study and analyze the criteria and guidelines right to be forgotten on the Internet in case of search engines according to Thai and foreign laws. To study problems and guidelines for the protection of personal data, the right to be forgotten on the Internet in Thailand. to explore the suitable model of protection of the right to be forgotten regarding search engines for Thai community. The study was conducted as qualitative research by analyzing law documents such as textbooks, articles, thesis, court verdicts and online information from local and foreign sources. The study found that the Personal Data Protection Act B.E. 2562 does not inclusively and clearly specify the right to be forgotten of the data subject on the internet. The Committee does not announce the rules for exercising rights and exemptions for the right to be forgotten on the internet in terms, explicitly. As a result of this, the right to be forgotten could not be fully exercised. For this reason, it is recommended that to announce the rules for exercising rights and exemptions for the right to be forgotten on the internet in terms by explicitly, covering a secondary law. As a guideline for protecting the right to be forgotten on the Internet in case of appropriate in Thailand. This could be the proper guideline for protection of the right to be forgotten on the internet, especially search engine, in Thailand.

Keywords: Protection, Right to Be Forgotten, Protection of personal information

บทนำ

สิทธิในการถูกลืมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 33 เกิดขึ้นจากแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยเป็นสิทธิของบุคคลในการขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลที่หมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ต่อไป หรือเมื่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสิทธิในการถูกลืมเป็นสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองโดยการขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ เช่น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ประมวลผลข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลตามวัตถุประสงค์ตามสัญญาจนเสร็จ

แล้วทำให้หมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต่อไป

ปัจจุบันการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งบนระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้สังคมสมัยใหม่เป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดนที่ทุกอย่างเชื่อมโยงถึงกันหมด การสืบค้นข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล การส่งข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในขอบเขตวงกว้างตลอดเวลา โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลบนระบบอินเทอร์เน็ตมีการปรากฏเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะโดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเอง หรือหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะที่เกิดจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล หากข้อมูลที่จัดเก็บซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคล และมีการนำข้อมูลไปใช้ ประมวลผลหรือเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจส่งผลให้บุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหายได้ (Serirak, 2014) การเติบโตอย่างมากมาของเนื้อหาออนไลน์มีผลพลอยได้เกิดขึ้นคือการจัดตั้งฐานข้อมูลประเภทต่างๆที่สามารถจัดเก็บได้ข้อมูลจำนวนมากซึ่งรวมทั้งข้อมูลส่วน

บุคคลตลอดไป เนื่องจากความจุของเซิร์ฟเวอร์เพิ่มขึ้นอย่างมาก จึงกลายเป็นปัญหาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะระยะเวลาผ่านไปข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวนั้นอาจส่งผลกระทบต่อผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้ในภายหลัง เช่น เป็นข้อมูลที่ล้าสมัยแล้ว หรือหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ หรือประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ข้อมูลดังกล่าวอยู่ตลอดบนระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้น

หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

สิทธิในการถูกลืมหรือสิทธิในการลบ (right to be forgotten/ right to erasure) ได้มีการพัฒนาโดยสหภาพยุโรป และได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมถึงได้มีการกำหนดข้อยกเว้นของสิทธิในการถูกลืมและสภาพบังคับของการฝ่าฝืนสิทธิดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนใน ข้อบังคับว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (General Data Protection Regulation : GDPR) ในฐานะกรอบทางกฎหมายด้านการคุ้มครองข้อมูลของสหภาพยุโรปโดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิต่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ในอันที่จะลบข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับตนโดยไม่ชักช้า เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการประมวลผลข้อมูล เป็นต้น (Lee, 2016)

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการกำหนดรับรองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และได้มีกฎหมายที่บังคับใช้กับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2562 โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 แต่เฉพาะหมวดบทบัญญัติในหมวด 2 หมวด 3 หมวด 5 หมวด 6 หมวด 7 และความในมาตรา 95 และมาตรา 96 ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น ไป ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานและกิจการที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 ให้ยกเลิกความในมาตรา 2 เกี่ยวกับช่วงเวลาในการบังคับใช้ตามพ

ระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2563 เป็นพระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 จนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 ซึ่ง Search Engines ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหรือกิจการตามบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้อันดับที่ (13) กิจการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และดิจิทัล ส่งผลให้จะบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เกี่ยวกับสิทธิในการถูกลืมกับ Search Engines ได้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2565

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิใช้สิทธิในการถูกลืมให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ตามมาตรา 33 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งมีรูปแบบในการใช้สิทธิที่คล้ายคลึงกับการใช้สิทธิในการถูกลืม มาตรา 17 ของข้อบังคับสหภาพยุโรปโดยมีรูปแบบคล้ายคลึงกันตั้งแต่โครงสร้างการใช้สิทธิที่แบ่งเป็น 3 ส่วน 1. เหตุแห่งการใช้สิทธิในการลบ 2. กรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะและถูกร้องขอใช้สิทธิในการลบดังกล่าวต้องแจ้งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ 3. ข้อยกเว้นการใช้สิทธิในการลบ โดยกฎหมายดังกล่าวปรากฏรูปแบบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมของการคุ้มครอง “สิทธิในการถูกลืม” ในมาตรา 33 ซึ่งอยู่ในหมวด 3 โดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ แม้มาตรา 33 จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมและข้อยกเว้นแต่หลักเกณฑ์รายละเอียดในการใช้สิทธิในการดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลได้อาจจะออกประกาศโดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตามมาตรา 96 โดยเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จะออกประกาศกำหนดข้อปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นแนวทางให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติตามตรา 16 (3) ซึ่งจะมีลักษณะเป็น

กฎหมายลำดับรอง ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการออกประกาศดังกล่าว ต่อมาในปี 2563 หลังจากที่ข้อบังคับว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปมีผลบังคับใช้กับรัฐสมาชิก ในปี 2561 คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลแห่งสหภาพยุโรปได้มีการพัฒนาแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมในกรณีของ Search Engines ขึ้นจนสำเร็จเป็นแนวปฏิบัติ 5/2019 เกี่ยวกับเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมในกรณีของ Search Engines ภายใต้ข้อบังคับว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปส่วนที่ 1 (Guidelines 5/2019 on the criteria of the Right to be Forgotten in the search engines cases under the GDPR (part 1)) โดยแนวปฏิบัตินี้จะเน้นเฉพาะผู้ควบคุมข้อมูลที่เป็น Search Engines และลบข้อมูลส่วนบุคคลตามคำขอใช้สิทธิในการถูกลืมที่ส่งโดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น ทั้งนี้ ในการออกประกาศหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิดังกล่าวของไทยจึงต้องศึกษาแนวทางการใช้สิทธิดังกล่าวตามแนวปฏิบัติ 5/2019 เกี่ยวกับเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมภายใต้ข้อบังคับว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป สิทธิ เพื่อเป็นแนวทางในการคุ้มครองสิทธิในการถูกลืมให้มีความครอบคลุมชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาขอบเขตในการบังคับใช้สิทธิดังกล่าว รวมถึงในส่วนขององค์กรบังคับใช้กฎหมายมีการวางโครงสร้างที่ให้มีกรรมการในคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญอาจเป็นบุคคลภายนอกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญแต่เป็นบุคคลที่มาจากภาครัฐหรือเอกชนได้และไม่ใช่งานปฏิบัติงานเต็มเวลาซึ่งอาจจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ตลอดจนยังไม่มีบทลงโทษทางปกครองที่ชัดเจนหากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ยอมลบข้อมูลส่วนบุคคลตามที่เจ้าของข้อมูลร้องขอโดยชอบด้วยกฎหมายมีเพียงการเรียกค่าสินไหมทดแทนและค่าสินไหมทดแทนในเชิงลงโทษทางแพ่ง เป็นต้น โดยปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปรวมถึงการมีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการถูกลืม โดยปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป รวมถึงการมีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิในการถูกลืมจึงทำให้ต้องศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางกฎหมายของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เกี่ยวกับการใช้สิทธิในการ

ถูกลืม โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบจากแนวคิด กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และประเทศไทย แนวปฏิบัติเกี่ยวกับเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมของสหภาพยุโรป และของไทย เพื่อกำหนดแนวทางในการคุ้มครองสิทธิในการถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมในประเทศไทยต่อไป

จากการศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เปรียบเทียบกับกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ และแนวปฏิบัติในการใช้สิทธิพบว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ยังมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการถูกลืมที่ยังไม่ครอบคลุมชัดเจนในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในเรื่องขอบเขตการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กล่าวคือ การใช้สิทธิในการถูกลืมสามารถใช้สิทธิดังกล่าวจนกราชอาณาจักรไทยคือ ลบทุก Domain Name ของ Google และรวมถึง Google.com ที่อยู่นอกราชอาณาจักรไทยได้หรือไม่ซึ่งประเด็นนี้ในสหภาพยุโรปได้มีคำตัดสินคดีคำตัดสินคดี case C-507/17, Google v. Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) ศาลยุติธรรมของสหภาพยุโรปฯ ได้ตัดสินว่าหากไม่มีข้อบังคับภายใต้กฎหมายของสหภาพยุโรปสำหรับ Google และ Search Engines อื่น ๆ เพื่อให้สิทธิของสหภาพยุโรปในการใช้สิทธิในการถูกลืมลบข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทุก Domain Name ของ google ศาลได้ตัดสินให้กำหนดขอบเขตของสิทธิแต่ละบุคคลในการยกเลิกการอ้างอิง Google จำเป็นต้องลบลิงก์ไปยังข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละบุคคล จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตที่ดำเนินการภายในสหภาพยุโรปเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในการใช้สิทธิในการถูกลืมลบข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทุก Domain Name ของ google ถือเป็นการใช้สิทธิในราชอาณาจักร ดังนั้น หากเทียบเคียงกับการใช้สิทธิในการถูกลืมในประเทศไทยตามขอบเขตในการใช้สิทธิดังกล่าว อาจจะจำกัดการใช้สิทธิในการถูกลืมได้เฉพาะ Search Engines Domain Name ของไทย เช่น google.co.th เท่านั้นแต่ใช้สิทธิ Domain Name google.com ที่อยู่นอกราชอาณาจักรไม่ได้เนื่องจากเป็น การใช้สิทธิในราชอาณาจักรไทยและเป็นการใช้สิทธิฝ่ายเดียวกล่าวอ้างอำนาจอธิปไตยของรัฐอื่น และไม่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่าง

ประเทศโดยไม่มีสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการใช้สิทธิดังกล่าว รวมถึงปัญหาในการบังคับใช้สิทธิ ข้ามพรมแดน ตั้งแต่เริ่มต้น สอบสวน รวมถึงการบังคับใช้ และ เป็นการจำกัดประสิทธิภาพของสื่อทั่วโลก โดยอาจเกิดความขัดแย้งทางกฎหมายระหว่างสองประเทศ โดยการละเมิดอธิปไตยของประเทศอื่นและอาจทำให้ความสัมพันธ์ทางการทูตที่ไม่ดี และ ผลกระทบของการใช้สิทธิในเขตอำนาจศาลนอกราชอาณาจักรที่ขัดต่อกฎหมายของชาติอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นการแทรกแซงอย่างไม่สมเหตุสมผลต่อกฎหมายของประเทศนั้นๆ ได้

2. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการถูกลืมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

ในประเทศไทย สิทธิขอให้ลบ ทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลได้นั้น จะเห็นได้ว่าการใช้สิทธิในการถูกลืม มีการกำหนดรูปแบบที่หลากหลายกว่าของประเทศอื่นๆ เช่น กรณีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ดำเนินการในบริบทของกิจกรรมของ Search Engines จะมีการแตกต่างจากการประมวลผลที่ดำเนินการ โดยผู้เผยแพร่เว็บไซต์ของบุคคลที่สาม เช่น เว็บไซต์สื่อที่ให้เนื้อหาหนังสือพิมพ์ออนไลน์ หากเจ้าของข้อมูลได้รับการลบเนื้อหาข้อมูลส่วนบุคคลที่เฉพาะเจาะจงจะส่งผลให้มีการลบเนื้อหานั้น ออกจากรายการผลการสืบค้นที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องข้อมูล เมื่อมีการสืบค้นตามชื่อของบุคคลนั้น ไม่ได้ขยายการลบไปถึงเนื้อหาทั้งหมดบนระบบอินเทอร์เน็ต (Stefania Alessi, 2017) โดยเป็นการลบหรือตัดการเชื่อมต่อ (Delink หรือ unlink) กับเว็บไซต์ต่างๆ ที่ได้รวบรวมประมวลผลออกมาเท่านั้นไม่มีสิทธิไปลบถึงข้อมูลส่วนบุคคลในเว็บไซต์ต้นฉบับได้ เพราะข้อมูลส่วนบุคคลนั้นยังอยู่ในความควบคุมขององค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของเว็บไซต์ดังกล่าว (Sangsuvan, 2021) โดยที่เนื้อหาดังกล่าวจะยังคงสามารถใช้ได้โดยใช้เกณฑ์การสืบค้นอื่น ๆ คำขอให้ลบไม่ส่งผลให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกลบอย่างสมบูรณ์ ข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่ถูกลบออกจากเว็บไซต์ต้นทางหรือจากดัชนีและแคชของ Search Engines ตัวอย่างเช่น เจ้าของข้อมูลอาจขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลออกจากดัชนีของ Search Engines ซึ่งมีที่มาจากสื่อเช่นบทความในหนังสือพิมพ์ ในกรณีนี้ลิงก์ไปยังข้อมูลส่วนบุคคลอาจถูกลบออกจากดัชนีของ Search Engines แต่อย่างไรก็ตามบทความที่เป็นปัญหาจะยังคงอยู่ในการควบคุมของสื่อและอาจยังคงเปิดเผย

ต่อสาธารณะและเข้าถึงได้แม้ว่าจะไม่ปรากฏในผลการสืบค้นอีกต่อไปตามคำค้นหาชื่อของเจ้าของข้อมูล

ทั้งนี้ เนื่องจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้มีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลได้ และหากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเลือกที่จะร้องขอให้ทำลายข้อมูล หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลอาจไม่สามารถทำได้ เพราะไม่สามารถไปทำลายข้อมูล หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถระบุตัวบุคคลกับข้อมูลเว็บไซต์ต้นฉบับโดยตรง ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาในการร้องขอใช้สิทธิในการถูกลืมอาจต้องกำหนดรูปแบบในการใช้สิทธิในลักษณะเป็นตัวเลือก เช่น ลบหรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถระบุตัวบุคคล ให้ทำได้ในรูปแบบใดรูปหนึ่ง หรืออาจเป็นการกำหนดตัวเลือกอันดับแรกที่ต้องการใช้สิทธิ หากทำไม่ได้ให้ใช้สิทธิในรูปแบบตัวเลือกอันดับรองลงมาในการใช้สิทธิ เพราะหากร้องขอใช้สิทธิในการถูกลืมในรูปแบบตัวเลือกเพียงรูปแบบเดียวที่ Search Engines ไม่สามารถทำได้ ย่อมส่งผลให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก็ยังคงไม่ได้รับประโยชน์ตามที่ต้องการจากการใช้สิทธิดังกล่าว โดยออกมาเป็นประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะเป็นกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้การใช้สิทธิในการถูกลืมมีความครอบคลุมชัดเจนมากขึ้น

3. หลักเกณฑ์การใช้สิทธิในการถูกลืมของประเทศไทย แม้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมตามมาตรา 33 แต่ยังไม่ได้มีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิดังกล่าวอย่างชัดเจนจึงต้องศึกษาแนวปฏิบัติ 5/2019 เกี่ยวกับเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมมาตรา 17 ในกรณีของ Search Engines ภายใต้อธิปไตยว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เปรียบเทียบกับสหภาพยุโรปส่วนที่ 1 เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้สิทธิในการถูกลืมของประเทศไทยมีความคล้ายคลึงกับของสหภาพยุโรปเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ใช้สิทธิดังกล่าว ดังนี้

(1) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจร้องขอใช้สิทธิในการถูกลืมต่อ Search Engines หลังจากพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลที่แสดงในผลการสืบค้นเหล่านั้นหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมหรือการประมวลผลโดย Search Engines เหตุแห่งการใช้สิทธินี้ทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถร้องขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ซึ่งถูกทำให้เข้าถึงได้นานเกินกว่าที่จำเป็นสำหรับการประมวลผลของ Search Engines โดยการใช้สิทธิในการขอให้ลบต้องบนความสมดุลระหว่างการปกป้องความเป็นส่วนตัวและผลประโยชน์ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงข้อมูล โดยการดำเนินการลบจะต้องมีการประเมินว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมาข้อมูลส่วนบุคคลนั้นล้าสมัยหรือไม่ได้รับการอัปเดตหรือไม่ เช่น เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจใช้สิทธิในการถูกลืม เมื่อลิงก์ไปยังเว็บไซต์ของบริษัทมีรายละเอียดการติดต่อของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล แม้ว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะไม่ได้ทำงานในบริษัทนั้นอีกต่อไป หรือข้อมูลได้รับการเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ตเป็นเวลาหลายปีเพื่อให้เป็นไปตามข้อผูกพันทางกฎหมายและยังคงออนไลน์นานกว่าเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายนั้น เจ้าของข้อมูลอาจร้องขอให้ลบเนื้อหาที่เห็นได้ชัดว่าข้อมูลส่วนบุคคลไม่ถูกต้องเนื่องจากระยะเวลาหรือล้าสมัย การประเมินดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประมวลผลของข้อมูลดังกล่าว และระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลเดิมเพื่อวิเคราะห์คำขอใช้สิทธิดังกล่าว

(2) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ต่อไป

ในการใช้สิทธิดังกล่าวไม่ควรให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลถอนความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลของ Search Engines เนื่องจากผู้ควบคุมข้อมูลที่เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมคือ ผู้เผยแพร่เว็บไซต์ Search Engines ที่ทำดัชนีข้อมูล และคำยินยอมต้องเป็นการเฉพาะเจาะจงเกี่ยวข้องกับการประมวลผลโดยเฉพาะ คำยินยอมที่ดำเนินการโดยเชื่อมต่อกับกิจกรรมของ Search Engines ในทางปฏิบัติจึงแทบเป็นไปไม่ได้เลยที่ Search Engines จะขอความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนที่จะประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลถอนความยินยอมในการใช้ข้อมูลของตนบนหน้าเว็บหนึ่งๆ ผู้เผยแพร่ต้นฉบับของหน้าเว็บนั้นควรแจ้ง Search Engines ที่จัดทำดัชนีข้อมูลดังกล่าวด้วย ดังนั้นในกรณีนี้เจ้าของข้อมูลจึงไม่อาจจะใช้สิทธิในการถูกลืมด้วยเหตุดังกล่าวจาก Search Engines ได้โดยตรง

(3) เมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 32 (1) และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่อาจปฏิเสธคำขอตามมาตรา 32 (1) (ก) หรือ (ข) ได้ หรือเป็นการคัดค้านตามมาตรา 32 (2)

เจ้าของข้อมูลสามารถร้องขอใช้สิทธิต่อ Search Engines ในการลบผลการสืบค้นข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลเมื่อเจ้าของข้อมูลคัดค้านการประมวลผล และในกรณีที่ไม่มีเหตุผลที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายสำหรับการประมวลผล โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล Search Engines ต้องมีภาระการพิสูจน์ให้เห็นถึงเหตุผลอันชอบธรรมที่ปฏิเสธไม่ได้ในการประมวลผลส่วนบุคคลที่สำคัญยิ่งกว่าผลประโยชน์และสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกรับผลข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงข้อยกเว้นใด ๆ ที่มีให้ภายใต้มาตรานี้ ในกรณีนี้ “สถานการณ์เฉพาะ” ของเจ้าของข้อมูลจะอยู่ภายใต้การร้องขอการลบข้อมูลส่วนบุคคล ตัวอย่างเช่นผลการสืบค้นสร้างความเสียหายให้กับเจ้าของข้อมูลเมื่อสมัครงานหรือทำลายชื่อเสียงของเขาในชีวิตส่วนตัว และเมื่อต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิในข้อมูลนอกเหนือไปจากเกณฑ์ในการจัดการคำร้องใช้สิทธิในการถูกลืม เช่น เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้มีบทบาทเป็นบุคคลสาธารณะ ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงานของเจ้าของข้อมูลแต่ส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวถือเป็นการแสดงความเกลียดชัง การใส่ร้าย การหมิ่นประมาท หรือความผิดที่คล้ายคลึงกันที่แสดงต่อเจ้าของข้อมูลตามคำสั่งศาล ข้อมูลส่วนบุคคลดูเหมือนจะเป็นข้อเท็จจริงที่ได้รับการยืนยันแต่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวข้องกับคามผิดทางอาญาที่มีโทษต่ำที่เกิดขึ้นเมื่อนานมาแล้วและก่อให้เกิดอคติต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(4) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

เจ้าของข้อมูลอาจขอให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลซึ่งได้รับการประมวลผลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ คือ เฉพาะหมวด 3 สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เท่านั้น หากเป็นการประมวลผลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเรื่องอื่นๆ นอกจากหมวด 3 สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่อาจเข้าหลักเกณฑ์การใช้สิทธิในการถูกลบมาตรา 33 วรรค 1(4) ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

4. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิในการถูกลบของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในกรณีต้องการให้ลบข้อมูลส่วนบุคคลที่มีอยู่ทั้ง Search Engines และเว็บไซต์เผยแพร่สื่อออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี

กรณีแรก หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเลือกใช้สิทธิต่อเว็บไซต์เผยแพร่สื่อออนไลน์ซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้นฉบับซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะทำให้ผลการใช้สิทธิในการถูกลบมีประสิทธิภาพที่สุดเพราะเมื่อเว็บไซต์เผยแพร่สื่อออนไลน์ลบข้อมูลในเว็บไปจะทำให้ไม่สามารถค้นหาข้อมูลนั้นทาง Search Engines ทั้งหมดต่อไปและเป็นการร่นระยะเวลาและจำนวนครั้งในการใช้สิทธิ และเมื่อเมื่อเว็บไซต์เผยแพร่สื่อออนไลน์ลบข้อมูลส่วนบุคคลไปแล้วมีหน้าที่แจ้งให้ Search Engines ทราบเกี่ยวกับการใช้สิทธิดังกล่าวตามมาตรา 33 วรรค 2

กรณีสอง หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิในการถูกลบต่อ Search Engines โดยตรง ข้อมูลส่วนบุคคลจะถูกลบออกจากผลการสืบค้นเฉพาะรายนั้นๆ เท่านั้น แต่ข้อมูลส่วนบุคคลยังคงสามารถเข้าถึงโดย Search Engines รายอื่นๆ หรือเข้าทางเว็บไซต์เผยแพร่สื่อออนไลน์ ทำให้การใช้สิทธิในการถูกลบไม่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงและอาจต้องไปร้องขอใช้สิทธิไป Search Engines รายอื่นๆ อีกทำให้เกิดความล่าช้าในการใช้สิทธิ

ดังนั้น การใช้สิทธิในการถูกลบหากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเลือกใช้สิทธิต่อเว็บไซต์เผยแพร่สื่อออนไลน์ซึ่งเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้นฉบับ จึงเป็นแนวทางที่ง่ายและเร็วที่สุดในการลบข้อมูลส่วนบุคคลได้ทั้งเว็บไซต์ต้นฉบับและทาง Search Engines ทั้งหมด ซึ่งจะเป็นประโยชน์และได้ผลรวดเร็วในการลบข้อมูลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมากกว่าการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลใช้สิทธิผ่านทาง Search Engines โดยตรงดังกล่าว (Verschaeve, 2020)

5. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับข้อ ขกเว้นการใช้สิทธิในการถูกลบของประเทศไทย ในกรณีของ Search Engines การใช้สิทธิ

ในการถูกลบไม่ใช่สิทธิเด็ดขาดที่เจ้าของข้อมูลจะร้องขอใช้สิทธิได้ในทุกครั้งแม้เข้าหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิตามมาตรา 33 วรรค 1 แต่หากเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา 33 วรรค 2 ก็ไม่สามารถใช้สิทธิได้ และแม้มาตรา 33 วรรคท้ายจะมีการให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลบ แต่อย่างไรก็ตามมาตรา 33 วรรค 1 ก็ไม่ได้มีบทบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อยกเว้นการใช้สิทธิในการถูกลบตามมาตรา 33 วรรค 2 แต่อย่างใด ซึ่งตรงนี้อาจเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จะออกประกาศหนดข้อปฏิบัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นในการใช้สิทธิในการถูกลบในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติตามมาตรา 16(3) ซึ่งจะมีลักษณะเป็นกฎหมายลำดับรอง โดยอาจนำแนวปฏิบัติของสหภาพยุโรปมาเป็นแนวทางในออกประกาศเกี่ยวกับข้อยกเว้นการใช้สิทธิในการถูกลบของประเทศไทย ดังนี้ ข้อยกเว้น

(1) การเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ข้อยกเว้นนี้ แบ่งเป็น 2 กรณี

1. คำขอสำหรับการลบที่เกิดขึ้นกับผู้เผยแพร่ต้นฉบับซึ่งข้อมูลได้รับการคุ้มครองโดยสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก ซึ่งของไทยหากเป็นกรณีบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรมอันเป็นไปตามจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพหรือเป็นประโยชน์สาธารณะเท่านั้นจะไม่ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับ จึงใช้สิทธิในการถูกลบขอให้ลบข้อมูลไม่ได้ตามมาตรา 4(3)

2. คำขอต่อ Search Engines ซึ่งไม่ได้เป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว แต่เป็นการประมวลผลระบุข้อมูลที่มีอยู่เกี่ยวกับบุคคลนี้และการสร้างโปรไฟล์ของเจ้าของข้อมูล กรณีนี้จะต้องพิจารณาว่าสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะมีเหนือกว่าผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตโดยทั่วไป โดยการสร้างความสมดุลขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงหลายประการที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจดังกล่าวซึ่งรวมถึงลักษณะของข้อมูลและความอ่อนไหวของข้อมูลของชีวิตส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความสนใจของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงข้อมูล โดยความสนใจดัง

กล่าวมีแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบทบาทของเจ้าของข้อมูลในชีวิตสาธารณะว่าเป็นบุคคลสาธารณะหรือไม่ ซึ่ง Search Engines อาจปฏิเสธที่จะลบเนื้อหาออกในกรณีที่สามารถแสดงให้เห็นว่าการประมวลผลข้อมูลโดยแสดงรายการผลการสืบค้นดังกล่าวเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างหนึ่งสำหรับการปกป้องเสรีภาพในข้อมูลของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

(2) การเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 24(1) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติซึ่งได้จัดให้มีมาตรการปกป้องที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือ (4) เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุม ข้อมูลส่วนบุคคล หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐที่ได้มอบให้แก่ผู้ควบคุม ข้อมูลส่วนบุคคล แบ่งออกเป็น 2 กรณี

2.1 การเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ ตามมาตรา 24(1) Search Engines ต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าการลบเนื้อหาบางส่วนในหน้าผลการสืบค้นเป็นอุปสรรคร้ายแรงหรือขัดขวางไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์ หรือวัตถุประสงค์ทางสถิติโดยสิ้นเชิง

2.2 การเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 24(4) โดยหลัก Search Engines ในไทยไม่ใช่หน่วย งานสาธารณะ ดังนั้นจึงไม่ใช้อำนาจสาธารณะด้วยตนเอง แต่สามารถใช้อำนาจเหล่านั้นได้หากเป็นผลมาจากกฎหมายของรัฐในการให้อำนาจหลัก Search Engines ปัจจุบันยังไม่มีการให้อำนาจดังกล่าว ดังนั้น ข้อ ยกเว้นนี้จึงไม่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของ Search Engines

(3) การเก็บรักษาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา 26(5) เป็นการจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับ

(ก) เวชศาสตร์ป้องกันหรืออาชีวเวชศาสตร์ การประเมินความสามารถในการทำงานของลูกจ้าง การวินิจฉัยโรคทางการแพทย์ การให้บริการด้านสุขภาพหรือด้านสังคม การรักษาทางการแพทย์ การจัดการด้านสุขภาพ หรือระบบและการให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์ ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่ใช่การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของผู้

ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือผู้มีหน้าที่รักษาข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไว้เป็นความลับตามกฎหมาย ต้องเป็นการปฏิบัติตามสัญญา ระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกับผู้ประกอบการวิชาชีพทางการแพทย์

(ข) ประโยชน์สาธารณะด้านการสาธารณสุข เช่น การป้องกันด้านสุขภาพจากโรคติดต่ออันตรายหรือโรคระบาดที่อาจติดต่อหรือแพร่เข้ามาในราชอาณาจักร หรือการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพของยา เวชภัณฑ์ หรือเครื่องมือแพทย์ ซึ่งได้จัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมและเจาะจงเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะการรักษา ความลับของข้อมูลส่วนบุคคลตามหน้าที่หรือตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ Search Engines ในไทย ไม่ได้มีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเป็นการจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะด้านสาธารณสุข ซึ่ง Search Engines จะทำได้ต้องได้รับอำนาจตามกฎหมายจากรัฐ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการให้อำนาจดังกล่าว ดังนั้น ข้อยกเว้นนี้จึงไม่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของ Search Engines

(4) การใช้เพื่อการก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมาย Search Engines ในไทยจะใช้ข้อยกเว้นนี้เพื่อปฏิเสธคำขอลบได้ยากเช่นกัน เนื่องจากโดย Search Engines ไม่ได้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อการก่อตั้งสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย การปฏิบัติตามหรือการใช้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือการยกขึ้นต่อสู้สิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย หรือเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่เป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีอยู่แล้วเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ และจัดทำรายการดัชนี

6. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายใหม่ที่เพิ่งมีขึ้นในประเทศไทยโดยที่ยังไม่มีกฎหมาย ลำดับรองกำหนดทางปฏิบัติในรายละเอียด และยังมีแนว การตีความหรือบังคับใช้กฎหมายมาก่อน บุคคลที่จะมาทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายนี้จึงมีความสำคัญมากที่จะเริ่มต้นวางบรรทัดฐานการใช้กฎหมายว่า จะใช้เพื่อให้เกิดการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเกิดขึ้นได้จริง หรือ จะใช้เพื่อตีความข้อยกเว้นให้กว้างขวาง

จนเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายรัฐหรือธุรกิจขนาดใหญ่ โดยกรรมการในคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่มีข้อกำหนดห้ามมิให้เป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐอื่น ลูกจ้างพนักงานผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชนเป็นกรรมการอีกทั้งตามกฎหมายกำหนด ยังมีใช้การปฏิบัติงานเต็มเวลาโดยให้ได้รับเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นตามที่กำหนดเท่านั้น ทำให้กรรมการเหล่านี้จะไม่มีเวลาในการทำงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเต็มที่ ทำให้ปราศจากหน่วยงานการบังคับใช้หรือกลไกที่มีประสิทธิภาพส่งผลทำให้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ไม่สามารถเป็นเครื่องมือในคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้สิทธิในการถูกลืมตามมาตรา 33 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ดำเนินการตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอใช้สิทธิในการถูกลืม เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเพื่อสั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการได้

ทั้งนี้ โอกาสที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญหลังจากมีการพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 จะบังคับใช้กับ Search Engines จริงในเดือนมิถุนายน 2565 มีแนวโน้มจะมีการร้องเรียนค่อนข้างมากและสูง เมื่อพิจารณาจากการร้องเรียนการใช้สิทธิในสหภาพยุโรปต่อ Search Engines ซึ่งหากจำนวนคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญหากไม่เพียงพอ และจะต้องเป็นกรรมการผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทำงานของ Search Engines โดยตรง หรือหากกรรมการผู้เชี่ยวชาญไม่มีความเป็นอิสระในการทำงานหรือการทำงานเต็มเวลาอาจทำให้ไม่สามารถเครื่องมือในคุ้มครองการใช้สิทธิในการถูกลืมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดของ Search Engines สิทธิในการถูกลืม

ปัจจุบันพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งของ Search Engines กรณีสิทธิในการถูกลืม แต่มีเพียงค่าสินไหมทดแทนทางแพ่งอย่างเดียว จึงยังถือว่าไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ดังนั้น จึงควรมีบทกำหนดโทษทางปกครองและอาญาไว้ในความ

รับผิด โดยอาจกำหนดในส่วนของโทษปรับทางปกครองเพิ่มขึ้นในกรณี Search Engines ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามการใช้สิทธิในการถูกลืมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 33 โดยกำหนดระวางโทษปรับสอดคล้องกับโทษปรับทางปกครองในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 คือระวางโทษปรับทางปกครองอยู่ระหว่างไม่เกินหนึ่งถึงห้าล้านบาท เพื่อให้สอดคล้องระวางโทษปรับในพระราชบัญญัติดังกล่าวสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยและเพื่อให้ความรับผิดในกรณีละเมิดสิทธิในการถูกลืมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุป

จากการศึกษาเรื่องสิทธิที่ถูกลืมบนระบบอินเทอร์เน็ต จะเห็นได้ว่าแม้ประเทศไทยจะมีการคุ้มครองสิทธิในการถูกลืมตามมาตรา 33 พระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมและข้อยกเว้นแต่ยังไม่ครอบคลุมชัดเจน โดยเฉพาะกรณีการใช้สิทธิในการถูกลืมในกรณีของ Search Engines ซึ่งถือว่าเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่ประเทศไทยยังไม่เคยมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิในการถูกลืมดังกล่าว โดยในการใช้สิทธิในการถูกลืมในการดำเนินการลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลในกรณีของ Search Engines จะมีรายละเอียดหลักเกณฑ์ในการใช้อย่างใดในแต่ละกรณีรวมถึงข้อยกเว้นในการใช้สิทธิดังกล่าวอย่างไรควรออกเป็นประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และข้อยกเว้นในการใช้สิทธิดังกล่าวโดยเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะเป็นกฎหมายลำดับรอง โดยในการออกประกาศหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิดังกล่าวของไทยจึงต้องศึกษาแนวทางการใช้สิทธิดังกล่าวตามแนวปฏิบัติ 5/2019 เกี่ยวกับเกณฑ์ในการใช้สิทธิในการถูกลืมในกรณีของ Search Engines ภายได้ข้อบังคับว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปซึ่งแนวปฏิบัตินี้จะเน้นเฉพาะผู้ควบคุมข้อมูลที่เป็น Search Engines เพื่อเป็นแนวทางในการคุ้มครองสิทธิในการถูกลืมในกรณี Search Engines ให้มีความครอบคลุมชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Alessi, S. (2017). Eternal Sunshine: The Right to Be Forgotten in the European Union after the 2016 General Data Protection Regulation. *Emory International Law Review*, 32(1), 145-171.
- Kantamaneey, Y. (2018). *Protection of the Right to be Forgotten* (Master of Law, Business Law). Thammasat University.
- Leadford, J. L. (2009). *Search Engine Optimization Bible* (2nd ed.). Indianapolis: Wiley.
- Lee, E. (2016). *Recognizing Right in Real Time: The Role of Google in the EU Right to be Forgotten*. Retrieved April 10, 2020, from https://lawreview.law.ucdavis.edu/issues/49/3/Articles/49-3_Lee.pdf
- Rosen, J. (2010). *The Web Means the End of Forgetting*. The New York TIMES Magazine. Retrieved April 10, 2020, from <http://www.nytimes.com/2010/07/25/magazine/25privacy-t2.html>
- Sangsuwan, K. (2021). The Right to Be Forgotten under the Personal Data Protection Act B.E. 2562. *Mae Fah Luang University Law Journal*, 4(1), 13-53
- Serirak, N. (2014). *Privacy: Thoughts, Knowledge, Truth and Development on Personal Data Protection in Thailand*. P. press.
- Verschaeve, S. (2020). *Going Dark or Living Forever: The Right to be Forgotten, Search Engines and Press Archives*. SSRN. Retrieved April 10, 2021, from <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3669865>